

WARTOŚĆ RZEŻNA TRÓJRASOWYCH JAGNIĄT TUCZONYCH DO 45 KG

Edmund Kozal, Leszek Grajczak

Katedra Hodowli i Produkcji Owiec AR w Poznaniu

WSTĘP

Trójrasowe krzyżowanie owiec w Polsce nie zostało dostatecznie wcześnie opracowane naukowo i nie znalazło dotąd szerszego zastosowania w praktyce. Badania eksperymentalne są nieliczne i zmierzają do ustalenia przydatności różnych ras owiec w procesie krzyżowania. Celem praktycznym badań jest skrócenie okresu tuczu, zwiększenie liczby produkowanych jagniąt i pozyskanie tuszek jagnięcych odpowiadających wymaganiom rynkowym [1, 2, 3, 4]. Badania własne z tego zakresu skłaniają do wstępnej oceny wartości poubojowej 8 grup jagniąt trójrasowych.

MATERIAŁ I METODY

Ocenie poubojowej poddano trójrasowe jagnięta-tryczki, otrzymane z kojarzenia 2 grup dwurasowych maciorek z trykami 4 ras mięsnych w RZD Swadzim-Złotniki AR w Poznaniu (tab. 1). Badane trójrasowe jagnięta pochodziły z wykotów wiosennych w latach 1978-1981 i były tuczone do masy ubojowej 45 kg, którą uzyskały

średnio w wieku 176 dni. W tuczu jagniąt stosowano normy żywieniowe zalecane przez Instytut Zootechniki. Ocenę wykonano w Pracowni Oceny Mięsa ZZD Kołuda Wielka według metodyki IZ w Krakowie (1963), badając następujące cechy: wydajność rzeźną, udział wartościowych wyrębów w półtuszy prawej, skład tkankowy (zawartość mięśni, tłuszczu i kości) i wymiary niektórych części tuszy. Łącznie ocenie poubojowej poddano 55 jagniąt. Do badania istotności różnic zastosowano test Duncana.

Tabela 1

Schematy krzyżowania - Schemes of crossing

Typ kojarzenia Type of mating	Grupa jagniąt Group of lambs
♀ (OW x WF) x ♂ S	A
♀ (OW x WF) x ♂ I	B
♀ (OW x WF) x ♂ T	C
♀ (OW x WF) x ♂ B	D
♀ (MP x WF) x ♂ S	E
♀ (MP x WF) x ♂ I	F
♀ (MP x WF) x ♂ T	G
♀ (MP x WF) x ♂ B	H

OW - owca wielkopolska - Wielkopolska Sheep,

MP - merynos polski - Polish Merino,

WF - wschodnio-fryzyjska - East Friesian,

S - Suffolk,

I - Ile-de-France,

T - Texel,

B - Berrichon du Cher,

(OW x WF) = (♀ OW x ♂ WF),

(MP x WF) = (♀ MP x ♂ WF).

WYNIKI

Wyniki dotyczące wydajności rzeźnej (tab. 2) wskazują na wyrównanie tej cechy w badanych grupach jagniąt, jedynie nieznacznie wyróżniły się pod tym względem jagnięta pochodzące po trykach Suffolk i Ile-de-France. Średni udział wartościowych wyrębów w tuszy (kulka, comber, antrykot) był najwyższy u jagniąt pochodzących po trykach rasy Berrichon du Cher, a najniższy po trykach rasy Texel. Potomstwo po tych ostatnich wyróżniało się jednak najwyższą zawartością mięsa w tuszy i jednocześnie najniższą zawartością tłuszczu.

W zakresie wymiarów tuszy (tab. 3) większe różnice między analizowanymi grupami jagniąt stwierdzono w środkowej długości półtuszy i długości kulki. Jagnięta pochodzące po trykach Ile-de-France miały na ogół najniższe wymiary, ponadto najgrubszą warstwę tłuszczu nad żebrami.

WNIOSKI

1. Wartość rzeźna trójrasowych jagniąt-tryczków zależała przede wszystkim od rasy ojca.

2. W wydajności rzeźnej jagniąt najlepsze efekty dało potomstwo po trykach rasy Suffolk i Ile-de-France, natomiast w zawartości wartościowych wyrębów w tuszy wyróżniły się jagnięta po trykach rasy Berrichon du Cher. Najmniej otluszczone tusze jagniąt o najwyższej zawartości mięsa dały tryki rasy Texel.

Tabela 2

Wyniki oceny poubojowej - Results of dissection

Grupa jagniąt	n	Wiek przed ubojem, dni	Wydażność rzeżna, %	Wartościowe wyręby, %	Skład tkankowy, %		
					mięśnie muscle	tłuszcz fat	kości bones
Group of lambs		Age before slaughter, days	Dressing percentage	Most valuable cuts, %			
A	13	165	49,2 ^{ch}	42,1 ^D	60,2 ^{cG}	19,9 ^{oG}	19,9
B	10	160	49,9 ^{ch}	42,5 ^{cd}	58,9 ^{CGh}	22,0 ^{CGh}	19,1
C	5	186	47,2 ^{abef}	41,4 ^{bDF}	63,6 ^{aBd}	16,3 ^{aBd}	20,1
D	5	191	48,4	44,0 ^{AbCeG}	60,2 ^{cG}	20,7 ^{cG}	19,1
E	7	179	49,3 ^{ch}	41,9 ^d	61,1 ^E	19,5 ^G	19,4
F	5	171	49,2 ^{ch}	43,3 ^{CE}	61,0	19,2 ^E	19,8
G	5	183	48,4	41,8 ^{Df}	64,4 ^{ABDe}	15,7 ^{ABDEF}	19,9
H	5	177	47,3 ^{abef}	43,0	63,1 ^b	18,0 ^b	18,9

Istotność różnic zaznaczono symbolami grup: duże litery - $P \leq 0,01$, małe litery - $P \leq 0,05$.
Significance of differences denoted by the symbols of groups: capitals - $P \leq 0,01$,
small letters - $P \leq 0,05$.

Tabela 3

Wymiary niektórych części tuszy
Dimensions of some parts of lamb carcass

Cecha Traits	Grupa Jagułat - Group of lambs							
	A	B	C	D	E	F	G	H
Średkowa długość półtuszy, cm Length of half-carcass, cm	62,1 BcH	58,5 AcEg	62,4 bfh	60,5	62,1 BFH	59,8 acE	61,6 bh	59,1 AcBg
Szerokość przodu, cm Width of fore part, cm	29,5 BDfGH	28,3 AcEh	29,3 bdH	27,7 AcE	29,2 BDgH	28,5 a	28,2 Ac	27,4 AbCE
Długość polędwicy, cm Length of loin, cm	31,0 b	29,8 ac	31,8 b	29,5	29,4	30,7	31,2	30,2
Długość kulki, cm Length of round, cm	34,9 bCDGH	34,0 acDEGH	36,9 ABef	36,8 ABef	34,5 CDGH	35,1 BCdGH	37,4 ABef	36,6 ABef
Powierzchnia oka polędwicy, cm ² Area of loin eye, cm ²	15,9 ce	14,9	14,6 a	16,5	14,6 a	15,0	15,9	14,3
Grubość tłuszczu nad żebrami, mm Thickness of fat over ribs, mm	8,9 c	10,8 CH	4,6 aBdeF	9,1 c	8,5 c	9,5 c	7,3	6,9 B
Masa tłuszczu okołonerkowego, g Weight of kidney fat, g	161	176	172	201	156	148	144	177

LITERATURA

1. Borys B.: Przydatność do tuczu jagniąt z dwustopniowych krzyżówek przemysłowych owiec merynosowych z trykami ras mięsnych. [W:] Materiał na XLIV Zjazd Naukowy PTZ, Warszawa 1979.
2. Ciuruś J., Drożdż A., Krupiński J.: Wzrost i użytkowość mięsna mieszańców F_1 polskiej owcy górskiej z trykami ras mięsnych. [W:] Materiały na XLIV Zjazd Naukowy PTZ, Warszawa 1979.
3. Kozal E., Śliwa Z., Gut A., Grajczak L.: PTPN, Wydz. Nauk. Rol. Leśn., Poznań 1982, 51.
4. Śliwa Z.: Ocena efektywności krzyżowania międzyrasowego celem poprawy użytkowości mięsnej jagniąt. 1977 (maszynopis).
5. Wycena tryków na podstawie badania wartości potomstwa w Stacjach Oceny Tryków Instytutu Zootechniki za rok 1962. PWRiL, Warszawa 1963.

E. Kozal, L. Grajczak

SLAUGHTER VALUE OF 3-BRED CROSSES LAMBS FATTENED
TO 45 KG LIVE WEIGHT

S u m m a r y

The investigations were carried out on 8 groups of lambs obtained by commercial crossing of hybrid ewes (Polish Merino x East Friesian and Wielkopolska x East Friesian) with rams of 4 mutton breeds (Suffolk, Ile-de-France, Texel and Berrichon du Cher). There were 55 male lambs fattened to 45 kg live weight. The authors determined dressing percentage, tissue com-

position in a half-carcass, carcass dimensions and per cent content of more valuable cuts. It was found that the use of mutton type rams for commercial crossing shortened the period of fattening by 30 days on an average and improved mutton value of their progeny.

Э.Козаль, Л.Грайчак

УБОЙНОЕ КАЧЕСТВО ТРЕХПОРОДНЫХ ЯГНЯТ
ОТКАРМЛИВАЕМЫХ ДО ВЕСА ТЕЛА 45 КГ

Р е з ю м е

Исследовали 8 групп ягнят полученных от товарного скрещивания 2 групп овцематок-двухпородных помесей (мериносовая х фризская овца и велькопольская х восточно-фризская овца) с баранами 4 мясных пород (сэффольк, иль-дефранс, тексель и берришон-де шер). Оценивали убойное качество, тканевый состав полутуши, внешние промеры туши и процентное содержание ценных отрубов после убоя 55 барашков, откармливаемых до веса тела 45 кг.

Использование баранов мясных пород во второй степени скрещивания сокращало период откорма (в среднем на 30 дней) и улучшало признаки убойного качества трехпородных ягнят.